

Tájékoztató

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény fontosabb elemeiről:

A jogszabály első szakasza 1. § - 31. §-ig az általános szabályokat tartalmazza. A 32. §-tól az átminősítéssel érintett személyekre vonatkozó speciális szabályok találhatóak, míg a jogszabály 40. §-ától az egyes kapcsolódó törvények módosítói kapnak szerepet. Az ismertető is e logikai vonal mentén épül fel.

I. (általános szabályok)

Főszabály: 2012. január 1-jétől rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, rehabilitációs járadék, rendszeres szociális járadék, átmeneti járadék, bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka nem állapítható meg.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira Jogosultak 2012. január 1.-től:

Az jogosult megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira, akinek a rehabilitációs hatóság Komplex minősítése alapján az egészségi állapota 60%-os, vagy ennél kisebb mértékű, tehát legalább 40%-ban csökkent a munkaképessége!

Feltétel, hogy:

- a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül min. 1095 napig biztosított volt

(a Tbj. 5. § -a szerint, melybe bele kell számítani a biztosítás megszűnését követő táppénz, baleseti táppénz, TGYÁS, GYED, álláskeresői támogatás idejét, valamint a rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, rehabilitációs járadék, egészség károsodott személyek szociális járadékai és megváltozott munkaképességű személyek ellátása folyósításának idejét is.)

Kivételt képez a „biztosításban töltött elvárt idő” alól, aki 2011. Dec. 31.-én:

Rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rehabilitációs járadékban, vagy egészségkárosodott személyek szociális járadékában részesült.

Továbbá:

- Kereső tevékenységet nem végez és
- Rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A rendszeres pénzellátás e törvény szerint:

„A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény által rendszeres pénzellátásként felsorolt ellátások, ide nem értve a hadigondozottak és nemzeti gondozottak ellátásait, a nemzeti helytállásért elnevezésű pótlékot, **az ápolási díjat, a Tny. szerinti hozzátartozói nyugellátásokat**, valamint a szociális biztonsági tárgyú nemzetközi egyezmények, továbbá az uniós rendeletek alapján külföldi szerv által folyósított, ezekkel azonos típusú ellátásokat.”

A megváltozott munkaképességű személyek ellátása a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében két féle lehet:

- I. Rehabilitációs ellátás vagy
- II. Rokkantsági ellátás.

A minősítés során megállapítják, hogy valaki

1. **Rehabilitálható**, vagy (A rehabilitálható személy rehabilitációs ellátásra jogosult.)
2. **Rehabilitációja nem javasolt**. (Ha rehabilitációja nem javasolt, rokkantsági ellátásra jogosult.)

1. Amennyiben valaki rehabilitálható, akkor ezen belül megállapítják, hogy:

- a. Foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy
- b. Tartós foglalkozási rehabilitációt igényel.

2. Ha rehabilitációja nem javasolt, ez esetben 4 típusú minősítést kaphat:

- a. Egészségi állapota alapján foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, de a komplex minősítésről szóló rendeletben megadott egyéb ok miatt foglalkoztatási rehabilitációja nem javasolt.
- b. Tartós foglalkoztatási rehabilitációt igényel, de a rendeletben megadott egyéb körülmények miatt rehabilitációja nem javasolt.
- c. Kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható, vagy
- d. Egészségkárosodása jelentős, és önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes.

Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is, aki rehabilitálható lenne, **de az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralévő idő nem haladja meg az 5 évet.**

A rehabilitációs ellátás részletszabályai:

Az ellátás keretében az egyén:

- rehabilitációs szolgáltatásokra és
- pénzbeli ellátásra jogosult.

Előfordulhat olyan eset is, hogy szolgáltatásra igen, pénzbeli ellátás folyósítására viszont nem jogosult.

A rehabilitációs ellátásban részesülő személy köteles:

- A rehabilitációs hatósággal együttműködni,
- A rehabilitációs tervben megadott időpontokban megjelenni,
- Értesítési kötelezettségének eleget tenni,
- Aktívan munkahelyet keresni,

A felajánlott:

- Rehabilitációs szolgáltatást, képzést elfogadni,
- A megadott munkaerő-piaci programban részt venni,
- **Közfoglalkoztatásban részt venni,**
- **A megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadni!**

Megállapítása:

A rehabilitációs ellátás legfeljebb 3 évre állapítható meg.

A rehabilitációs ellátást meghosszabbítani nem lehet, de ha közben egészségromlás következik be, és a jogosultsági feltételek adottak, ismételten megállapítható.

Legkorábban a benyújtás napjától állapítható meg, és ha rendszeres pénzellátásban részesül, a pénzellátás megszüntetésének napját követő naptól állapítható meg. (a Tny. hozzátartozói ellátások nem tartoznak ide)

Kereső tevékenység:

Az ellátás ideje alatt keresőtevékenység folytatása esetén táppénzre, vagy baleseti táppénzre jogosult a személy.

Kereső tevékenység ideje alatt a **pénzbeli ellátás folyósítását szüneteltetni kell.** (közfoglalkoztatás, és a keresőképtelenség ideje is ide sorolandó)

A rehabilitációs pénzbeli ellátás havi összege¹:

1. Ha foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható:

A havi átlagjövedelem 35%-a, de legalább a minimálbér 30%-a, legfeljebb 40%-a.
(27 900 Ft – 37 200 Ft)

2. Ha tartós foglalkoztatási rehabilitációt igényel:

A havi átlagjövedelem 45%-a, de legalább a minimálbér 40%-a, legfeljebb 50%-a.
(37 200 Ft – 46 500 Ft)

(a 2012. Évre vonatkozó legkisebb munkabér az alapja: 93.000 Ft)

Az ellátás összegét emelni kell a Tny. nyugdíjmelésre vonatkozó szabályai szerint.

Átlagjövedelem meghatározása e törvény szerint:

„ A jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző naptári évben (a továbbiakban: referencia-időszak) elért, pénzbeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem (a továbbiakban: jövedelem) napi átlagának 30-szorosa. Ha a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosa. Ha a jogosult ebben az időszakban, valamint a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel vagy egyáltalán nem rendelkezik jövedelemmel, a minimálbér összege. „

Ellátás megszűnése:

A rehabilitációs ellátás az ellátott halála esetén az elhalálozást követő naptól megszűnik.

Meg kell szüntetni, ha:

- Kérte,
- Ellátás időtartama letelt,
- Ha más rendszeres pénzellátásban részesül, ide nem értve a táppénz ellátásokat. (és a hozzátartozói ellátások)
- Ha egészségi állapota rosszabbodik, és ez a rehabilitációt lehetetlenné teszi,
- Ha egészségi állapota oly mértékben javul, hogy már nem megváltozott munkaképességű személy,
- Ha a rehabilitációs tervben szereplő kötelezettségeit önhibából nem teljesíti,
- Ha a felülvizsgálaton nem működik együtt,
- Ha „feketén” dolgozik.

Az egészségi állapot változását egy újabb komplex minősítés alapján igazolják.

Ha valaki feketén dolgozott, akkor maximum 12 hónapnyi ellátást vissza kell fizetnie.

¹ A számok tájékoztató jellegűek.

A Rokkantsági ellátás részletszabályai:

Megállapítása:

Az ellátás a jogosultsági feltételek bekövetkezésének napjától, de legkorábban a kérelem benyújtását megelőző 6. Hónap első napjától állapítható meg.

Rendszeres pénzellátásban nem részesülhet a megállapítás napján.

Rokkantsági ellátás összege²:

Alapja az átlagjövedelem valamint a minimálbér (2012: 93.000 Ft)

1. Akinek a foglalkoztatása rehabilitációval helyreállítható lenne, de egyéb rendeletben meghatározott ok miatt ez nem javasolt, vagy a korhatár előtt maximum 5 évvel álló, rehabilitálható személy esetén:

Havi átlagjövedelem 40%-a, legalább a minimálbér 30%-a legfeljebb 45%-a. (27 900 Ft – 41 850 Ft)

2. Akinek a foglalkoztathatósága csak tartós rehabilitációval oldható meg, de egyéb ok miatt rehabilitációja nem javasolt, vagy a korhatár előtt maximum 5 évvel álló, tartós rehabilitációt igénylő személy esetén:

Havi átlagjövedelem 60%-a, legalább a minimálbér 45%-a legfeljebb 150%-a. (41 850 Ft – 139 500 Ft)

3. Kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható személy esetén:

Havi átlagjövedelem 65%-a, legalább a minimálbér 50%-a legfeljebb 150%-a. (46 500 Ft - 139 500 Ft)

4. Egészségkárosodása jelentős, és önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes személy esetén:

Havi átlagjövedelem 70%-a, legalább a minimálbér 55%-a legfeljebb 150%-a. (51 150 Ft – 139 500 Ft)

Ezen ellátásokat is a Tny. szabályok szerint emelni kell!

Megszűnése:

Az ellátott halálát követő naptól megszűnik.

Meg kell szüntetni:

- Kérte,
- Ha más rendszeres pénzellátásban részesül, kivétel táppénz ellátások. (és a hozzátartozói ellátások)
- Ha egészségi állapota oly mértékben javul, hogy már nem megváltozott munkaképességű személy,
- Ha kereső tevékenységet folytat, és jövedelme 3 hónapon át meghaladja a minimálbér 150%-át,
- Ha értesítési kötelezettségeinek nem tesz eleget,
- Ha felülvizsgálat során nem működik együtt,
- Ha feketén dolgozik.

² A számok tájékoztató jellegűek.

Az egészségi állapot változását a komplex minősítés alapján igazolják.
Ha feketén dolgozott, akkor maximum 12 hónapnyi ellátást vissza kell fizetnie.

Rehabilitációs Hatóság - komplex minősítés:

Megvizsgálja a kérelmező egészségi állapotának százalékos mértékét. (60%, vagy annál alacsonyabb = megváltozott munkaképesség)

Ha rehabilitálható, rehabilitációs javaslatot készít.

A javaslat tartalmazza: rehabilitáció irányát, szükségleteket, időtartamot. Meghatározza foglalkoztatási alcsoportokat a személy számára.

A kérelmező a rehabilitációs hatóság vizsgálatán történő megjelenésre kötelezhető! (önhiba esetén az eljárást megszüntetik)

Rokkantsági ellátásnál:

Értesítési kötelezettség keletkezik 15 napon belül,

- ha jogosultsági feltételekben változás történt, vagy
- ha a keresete 3 hónap átlagában meghaladta a minimálbér 150%-át.

Rehabilitációs ellátásnál:

Értesítési kötelezettség keletkezik 15 napon belül,

- ha egészségi állapotában jelentős javulás vagy romlás áll be,
- Kereső tevékenység esetén,
- Kereső tevékenység megszűnésekor.

A pénzbeli ellátásokat az E-alap terhére a Kormány által megjelölt szerv folyósítja. (kifizetésük mögött állami garanciavállalás van)

A hatóság személyes adatokat kérhet be. (pl. lakhely, végzettség, szociális helyzet, jövedelem, stb.)

A munkaadók számára támogatott foglalkoztatási rendszert dolgoztak ki!

(részletek a 22. § -tól 26. §-ig.)

A rehabilitációs hatóság az akkreditált (37.§ szerint csak 2012. Július 1-től alkalmazza) munkáltatók részére pályázati úton támogatást nyújthat:

- munkahely átalakítására,
- Bér és költségtámogatásra.

Külön törvényben nevesíti az ún. Rehabilitációs Kártyát, melyre a megváltozott munkaképességű, rehabilitálható személy jogosult.

E törvény legfontosabb rendelkezései 2012. Január 1-től hatályosak.

Ezek voltak az általános új szabályok.

Az átmeneti rendelkezések azonban ettől eltérnek!

II. Átmeneti időszak, átminősítés folyamata:

2011. december 31.-én folyamatban lévő ügyek esetén a nyugdíjbiztosítási igazgatóság a kérelmezőt tájékoztatja a változásokról, és nyilatkoztatja arról, hogy kérelmét a változások fényében is fenntartja-e!

Ha igen, és a komplex minősítése is megtörtént, akkor 2011-re rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjat, rendszeres szociális járadékot, vagy átmeneti járadékot kell neki is megállapítani.

2012-január. 1.-től:

- a. Az I-II. csoportba tartozó rokkantsági nyugdíjban/baleseti rokkantsági nyugdíjban,
- b. az öregségi nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő III. csoportos rokkantsági nyugdíjban/baleseti rokkantsági nyugdíjban,
- c. illetve az öregségi korhatárt betöltött, vagy 5 éven belül betöltő rendszeres szociális járadékban,
- d. és az átmeneti járadékban részesülőknek

Rokkantsági ellátásként kell továbbfolyósítani az ellátását.

Összege megegyezik a már megállapított ellátás, januári nyugdíjemeléssel növelt összegével.

A fenti esetekben az minősül az öregségi nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő személynek, aki **2011. December 31.-éig betöltötte az 57. életévét.**

- e. Ezen túl a III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, vagy rendszeres szociális járadékban részesülőknek

Rehabilitációs ellátásként folyósítják tovább az ellátását.

Összege megegyezik a már megállapított ellátás, januári nyugdíjemeléssel növelt összegével.

Öregségi nyugdíjkorhatárt elért ellátottak: (31.§)

Aki 2011. December 31.-éig betölti az irányadó öregségi nyugdíjkorhatárát, annak 2012. Január 1.-től a januári nyugdíjemelés mértékével megnövelt összegben öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani az ellátását. Nyufig hivatalból jár el! Automatikus!

Kereseti korlátozás rokkantsági ellátás esetén:

Azokra tekintettel, akiknek a már 2012-január elsejét megelőzően megállapított nyugellátásait, járadékait 2012. Január 1-től **Rokkantsági ellátásként folyósítják tovább**, a kereseti korlátozást csak a **2012. Július 1.-** utáni keresetekre nézve kell vizsgálni.

A fenti a-b esetekben, ha korhatár betöltésig kevesebb, mint 5 év van, **kérheti**, hogy korhatár elérése után, a rokkantsági ellátásának összege legyen az öregségi nyugdíjának összege is.

Rehabilitációs ellátás szabályai - felülvizsgálat:

2011. december 31.-én a

- **III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban**, vagy

- **rendszeres szociális járadékban** részesülőknek

2012. Január 1-től rehabilitációs ellátást folyósítanak, melyek **összege** megegyezik a már megállapított ellátás, januári nyugdíjemeléssel növelt összegével.

A nyugdíjfolyósító szerv 2012. Január 31-ig tájékoztatja ezen személyeket arról, hogy:

- Rehabilitációs ellátás került folyósításra,
- Hogy Rehabilitációs kártyára jogosult,
- És ha munkavégzésre rehabilitáció nélkül nem képes, úgy **március 31.-éig kérelmet nyújthat be a komplex minősítés elvégzésére.**

Ha elmulasztja a kérelem benyújtását, ellátása 2012. Május 1.-ével, megszűnik.

A komplex minősítés sorrendje:

- életkor,
- keresőtevékenység, és
- egészségkárosodás mértéke.

A soros vizsgálati időpontnál nem lehet később.

Jogosultsági feltételek közt nem kell vizsgálni ez esetben a biztosításban töltött időt, valamint mindaddig, míg a felülvizsgálat meg nem történik, bizonyos szabályokat nem kell alkalmazni. (részletek: 33. § (2) bekezdés)

Az **ellátásaik összege is eltér az általános szabályoktól.**

Minősítést követő Ellátás megállapítása:

Ezt követően a törvényben meghatározott ellátást az erről szóló döntést követő 3. Hónap első napjától kell megállapítani. Ezzel kezdődik a rehabilitációs ellátás esetén a meghatározott időtartam is, mely maximum 3 év, egészségromlás esetén ismételten megállapítható.

Minősítést követő Ellátások összege:³

(alapja a Közfoglalkoztatási bér: bruttó 71 800 Ft/ nettó: 47 029 Ft)

I. Ha a **felülvizsgálat során a komplex minősítés megtörtént**, és **ROKKANTSÁGI ELLÁTÁST ÁLLAPÍTOTTAK MEG**, akkor az ellátás összege megegyezik az addig folyósított ellátás összegével.

II. Ha a **felülvizsgálat során a komplex minősítés megtörtént**, és **REHABILITÁCIÓS ELLÁTÁST ÁLLAPÍTOTTAK MEG**, akkor az ellátás összege:

1. „Foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható” minősítés esetén: megegyezik a **közfoglalkoztatási bér 40%-ával.** (nettó: 18 800 Ft)
2. „Tartós foglalkozási rehabilitációt igényel” minősítés esetén: megegyezik a **közfoglalkoztatási bér 80 %-ával.** (nettó: 37 600 Ft)

Az ellátások összegét a Tny. szerinti nyugdíjemelés mértékével növelni kell.

³ A számok tájékoztató jellegűek.

III. Az egyes kapcsolódó törvények módosításai: (kiemelve 2 tv.)

1. A Tbj. törvény (1997. évi LXXX. Tv.) szerinti társadalombiztosítási ellátások is módosulnak 2012. január 1-től: (93. §)

A társadalombiztosítás rendszerében nyújtott ellátások az egészségbiztosítás és a nyugdíjbiztosítás keretében vehetők igénybe.

Egészségbiztosítási ellátások:

- a) egészségügyi szolgáltatás:
- b) pénzbeli ellátások:
 - ba) terhességi-gyermekágyi segély,
 - bb) gyermekgondozási díj,
 - bc) táppénz;
- c) baleseti ellátások:
 - ca) baleseti egészségügyi szolgáltatás,
 - cb) baleseti táppénz,
 - cc) baleseti járadék;
- d) megváltozott munkaképességű személyek ellátásai:
 - da) rokkantsági ellátás,
 - db) rehabilitációs ellátás.

A nyugdíjbiztosítási ellátások:

- a) társadalombiztosítási saját jogú nyugellátás:
 - aa) öregségi nyugdíj,
- b) hozzátartozói nyugellátás:
 - ba) özvegyi nyugdíj,
 - bb) árvaellátás,
 - bc) szülői nyugdíj,
 - bd) baleseti hozzátartozói nyugellátások;
- c) rehabilitációs járadék.

2. Kiemelten fontos a Társadalombiztosítási nyugdíj törvény /1997. évi LXXXI törvény, röviden Tny./módosítása (94. §- 103. §-ig):

A hozzátartozói nyugellátások közül az özvegyi nyugdíjra való jogosultsági feltételek megváltoztak!

Özvegyi nyugdíj:

A Tny törvény 46. §-a módosul, így az eredeti jogosultsági feltételek „enyhülnek”, bővülnek.

Megmarad az a szabály hogy:

1. Özvegyi nyugdíjra az jogosult, akinek házastársa öregségi nyugdíjasként halt meg, ...

Azonban kiegészül egy új, korhatárhoz és megszerzett szolgálati időhöz igazított jogosultsági feltételrendszerrel is, mely a korábbiakhoz képest egy megengedőbb jogszerzési lehetőséget nyújt.

2. ...vagy akinek házastársa

- a) a 22 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és
 - aa) az iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül, vagy
 - ab) összesen legalább 2 év,
- b) a 22 éves életkor betöltését követően, de a 25 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 4 év,
- c) a 25 éves életkor betöltését követően, de a 30 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 6 év,
- d) a 30 éves életkor betöltését követően, de a 35 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 8 év,
- e) a 35 éves életkor betöltését követően, de a 45 éves életkor betöltését megelőzően hunyt el, és legalább 10 év,
- f) a 45 éves életkor betöltését követően hunyt el, és legalább 15 év szolgálati időt szerzett.

Táblázatban:

<i>életkor minimum (év)</i>	<i>életkor maximum (év)</i>	<i>szolgálati idő minimum (év)</i>	<i>egyéb feltétel:</i>
-	-22	2	<i>tanulmányok befejezését követően 180 napon belül, vagy összesen legalább 2 év szolgálati időt szerzett.*</i>
22	25	4	*
25	30	6	*
30	35	8	*
35	45	10	*
45-	-	15	*

*Özvegyi nyugdíjra az is jogosult, akinek házastársa a fent felsorolt életkorokhoz kapcsolt szükséges szolgálati időt nem szerezte meg, de az alacsonyabb életkorhoz előírt szolgálati időt az ott meghatározott életkor betöltéséig megszerezte, és ezt követően szolgálati idejében a haláláig harminc napnál hosszabb megszakítás nincs.

E harminc napba nem lehet beszámítani a keresőképtelenség idejét.

A fenti esetekben (1-2 pont) özvegyi nyugdíjra történő jogszerzés szempontjából szolgálati időként kell figyelembe venni

a) az elhunyt jogszerzőnek a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott - legfeljebb azonban a képesítés megszerzéséhez a tanulmányok folytatása idején szükséges - tanulmányi idejét (a Tny. 41. §-ban foglaltak szerint, de a tanulmányok időpontjára tekintet nélkül),

b) *valamint* azt az időtartamot, ami alatt az elhunyt jogszerző rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy rokkantsági ellátásban részesült.

Ezzel megteremtik a lehetőségét annak, hogy a korhatár előtti ellátásban részesülő halála esetén özvegye is jogosulttá válhat özvegyi nyugdíjra annak ellenére, hogy a jogszerző elhunyt nem öregségi nyugdíjasként hunyt el. (2012. január 1.-től a nem állapítható meg korhatár előtti nyugdíj, kivétel a „nők 40”)

Változatlan a törvényben, hogy ideiglenes özvegyi nyugdíjat követően az jogosult ellátásra,

- aki a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte,
- de módosul annyival, hogy rokkantság helyett, január 1-től a megváltozott munkaképesség esetén jár.

Fontos, hogy irányadó öregségi korhatárról beszél a szabály, így a korhatár előtti ellátásban, vagy szolgálati járandóságban részesülés nem jogosít özvegyi nyugdíjra. (a korhatár előtti nyugdíjak eddig sem számítottak, csak a nyugdíjkorhatár betöltése)

Akkor is jogosult marad valaki özvegyi nyugdíjra, ha ezen feltételek bármelyike a feléledés szabályai szerint 10-15 éven belül bekövetkezik. A feléledés szabályai változatlanok. (részletek: Tny. 53.§)

A megváltozott munkaképességű személy özvegyi nyugdíjra való jogosultsága megszűnik, ha már nem számít megváltozott munkaképességűnek.

Budapest, 2012. január 3.

**Készítette: Királykúti Míra
MSZOSZ szakértő**